

HÅLOGALAND LAGMANNSRETT

Å R S M E L D I N G

Tinghuset i Bodø

Foto: Bjørnar Eirik Stokkan

2
0
2
3

Hålogaland lagmannsrett er Nord-Norges anke-domstol og en av seks lagmannsretter i Norge. Lagdømmet omfatter fylkene Nordland, Troms og Finnmark, i tillegg til Svalbard og Jan Mayen. Lagmannsretten er ankeinstans for tingrettene og jordskifterettene i lagdømmet, og behandler både straffesaker og sivile saker, herunder overskjønn og anke over jordskifteavgjørelser. Lagmannsretten har sitt hovedsete i Tinghuset i Tromsø, men har også rettssteder med egne lokaler i Mosjøen og i Bodø. Etablering av eget rettssted med lokaler i Alta er under forberedelse. Ved behov for befaring eller dersom særlige grunner tilsier det, holdes det ankeforhandlinger også andre steder i lagdømmet. Vårt mål er å treffe riktige avgjørelser innen rimelig tid, som møtes med respekt og tillit hos partene i sakene, aktørene som opptrer for lagmannsretten og allmennheten. Domstolenes ide- og verdigrunnlag – uavhengighet, rettssikkerhet og tillit – er styrende for virksomheten. At avgjørelser holder høy kvalitet, treffes innen rimelig tid og etter betryggende saksbehandling, er viktig for å opprettholde den tilliten domstolene har i befolkningen. At vi viser åpenhet, er tilgjengelig og har evne til omstilling i takt med samfunnsutviklingen, skaper også tillit.

2023 – Lagmannsretten i utvikling

Året 2023 startet med reduserte driftsbudsjetter og ansettelsesstopp i domstolene. Situasjonen var krevende, særlig fordi vi ville få ledighet i stillinger i løpet av året og fordi vi har store reisekostnader i forbindelse med saksavviklingen. Situasjonen vedvarte hele året, og medførte at vi fikk inndratt en dommerstilling. Gjennom god innsats fra alle medarbeiderne har lagmannsretten likevel klart å opprettholde jevn saksavvikling av god kvalitet. Samtidig fortsatte digitaliseringen av domstolene, blant annet ved at meddommerne ble gitt tilgang til Aktørportalen og det ble etablert nye interne arbeidsflater og digitale systemer. Implementering og opplæring tok mye av vår tid i 2023, men gir også tilbake i form av mer effektiv saksavvikling. Etter noen år med arbeid for å sikre teknisk stabilitet og gode rutiner, gjennomføres stadig flere kortvarige ankeforhandlinger som fjernmøter, med dommerne i rettssalen og aktørene til stede på sine kontorer. Bruk av fjernavhør ved lyd og bilde er også blitt en naturlig del av enhver ankeforhandling.

Prøveprosjektet «Opptak i retten», som lagmannsretten sammen med Nord-Troms og Senja tingrett deltok i fra 2018, ble avsluttet høsten 2022 med en erfaringsrapport til styret i Domstoladministrasjonen. Prosjektet gikk ut på å lyd- og bildeopptak av forklaringer som gis for tingretten, gjenbrukes ved avspilling under ankeforhandlingen for lagmannsretten, i stedet for eller i tillegg til at vedkommende innkalles på nytt. Dette sparer parter og vitner for belastningen ved å måtte gi ny, fullstendig forklaring for lagmannsretten, og det sparer reise- og oppholdskostnader, både for det offentlige og for private parter. Ordningen har grunnlag i en egen forskrift, og lagmannsretten benytter fortsatt denne prosessordningen for saker hvor Nord-Troms og Senja tingrett har gjort opptak. Stortinget har nå bevilget penger for å starte opp et nasjonalt prosjekt, med mål om at det skal gjøres opptak av forhandlinger i alle tingretter i løpet av 2025. Prosjektet går blant annet ut på å etablere sikre tekniske løsninger for opptak, lagring og distribusjon, og forslag til regler om gjenbruk i lagmannsrettene. Vi deltar i prosjektet med nyttige erfaringer fra eget arbeid.

Lagmannsretten hadde gleden av å møte Høyesteretts dommere ved to anledninger i 2023. I september gjennomførte Høyesterett sin fylkestur i Troms, og besøkte blant annet Tinghuset i Tromsø. Her fikk dommerne informasjon om lagmannsrettens arbeid generelt og i samiske saker spesielt. Det ble også demonstrert hvordan lagmannsretten gjenbraker forklaringer fra tingretten. I oktober møttes vi igjen, da i Høyesteretts Hus, hvor lagmannsretten blant annet fikk grundig innsikt i Høyesterett arbeid og hva som er viktig i vårt arbeid med sakene for at Høyesterett best kan fylle sin rolle som prejudikatomstol.

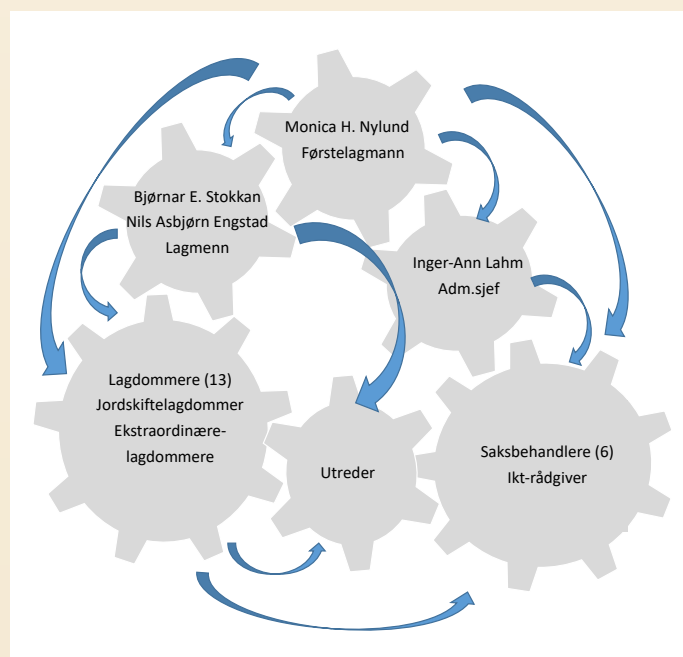

Høyesterettsjustitiarius Toril M. Øie og førstelagmann Monica Hansen Nylund
Foto: Rizwana Yedicam

Hålogaland lagmannsrett dekker et stort geografisk område, og vi holder muntlige ankeforhandlinger og overskjønn mange steder i Nord-Norge. De fleste ankeforhandlingene avholdes i Tromsø og i Bodø. I 2023 ble 72% av alle sakene avviklet i Tromsø og 19% i Bodø. En stor del av sakene kommer fra området rundt de største byene, og det er også her lagmannsretten har best tilgang på rettssaler. Transportmulighetene mellom Tromsø og Helgeland er vanskelig, og dette må vi ta hensyn til ved vurderingen av hvor ankeforhandlingen skal holdes.

I november 2023 kunne vi endelig flytte inn i nytt tinghus i Bodø sammen med Salten og Lofoten tingrett og Salten jordskifterett. Her har lagmannsretten egen rettssal med moderne fasiliteter og tilstøtende rom for domskonferanser og arbeidsstasjoner. I mars 2023 feiret vi 20-års jubileum for Tinghuset i Tromsø, som fortsatt fyller alle funksjoner for et moderne tinghus og en god arbeidsplass, og i Mosjøen ble lagmannsrettens sal oppgradert med nytt digitalt utstyr. I Finnmark mangler vi dessverre fortsatt egnede rettslokaler, noe som medfører at mange parter og aktører har lang reisevei til ankeforhandlingene, som da må holdes i Tromsø. Meddommerne fra Finnmark deltar derfor sjelden i straffesakene for lagmannsretten. I 2023 startet endelig arbeidet med å etablere rettslokaler for lagmannsretten i Alta. Vi gleder oss til å jobbe med dette prosjektet i tiden fremover og til å kunne behandle flere saker også i dette lagsognet.

Organisasjon og bemanning

Organisasjonskart

Meddommere som påtar seg det krevende samfunnsoppdraget det er å delta i avgjørelse av rettsaker, er helt sentrale i norsk rettsspleie. Fra januar 2021 er 517 meddommere valgt for å delta i ankeforhandlinger i straffesaker i Hålogaland lagmannsrett. I tillegg deltar arbeidslivskyndige meddommere i arbeidsrettsaker, skjønnsmember i overskjønn, meddommere i jordskifteavgjørelser og fagkyndige meddommere i andre sivile saker når det er behov for dette. Meddommere fra det alminnelige utvalget deltar også i barnevernssaker og i saker om tvunget psykisk helsevern.

Digitaliseringen i domstolene har hatt stor betydning for samarbeidet med meddommere. Disse kan nå lese dokumenter og sjekke habilitet gjennom Aktørportalen, og motta og signere domsutkast elektronisk. I tillegg gjennomføres mange domskonferanser på fjernmøte med lyd og bilde.

Saksavvikling

Lagmannsrettens saksavvikling i 2023 var i hovedsak som tidligere år. Det ble imidlertid behandlet flere saker enn i 2022, og saksbehandlingstiden var noe kortere. Saksbehandlingstiden varierer fra sakstype til sakstype, og avhenger av hvordan saken skal behandles. For anke over dom som skal behandles i muntlig ankeforhandling, var gjennomsnittlig saksbehandlingstid for straffesaker 126 dager og for sivile saker 105 dager. Selv om lagmannsretten har kapasitet til å behandle sakene enda raskere, er det ofte en utfordring å finne et felles tidspunkt hvor aktørene – prosessfullmektiger, aktører, forsvarere, bistandsadvokater, sakkyndige og/eller tolker – har anledning til å møte for retten. I 2023 var raskere behandling av fristsaker, dvs. straffesaker hvor tiltalte er varetektsfengslet eller var under 18 år da handlingen ble begått, et satsingsområde for lagmannsretten. I fem av åtte saker nådde vi målet om at ankeforhandlingen skal starte innen åtte uker etter at saken er henvist til ankeforhandling.

Lagmannsretten fikk inn flere saker i 2023 enn vi gjorde i 2022. Straffesakene utgjør ca. 62% av totalt innkomne saker, mens sivile saker utgjør ca. 38%. Økningen gjelder særlig anke over sivil dom og anke over kjennelse/beslutning i straffesak, blant annet anke over fengslingskjennelse, som økte med ca. 50%. Antallet anker over dom i straffesak gikk noe ned i 2023.

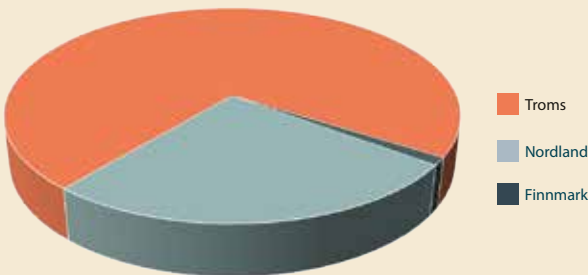
Lagmannsretten kan nekte å fremme en anke over straffedom til ankeforhandling dersom tre dommere enstemmig finner det klart at anken ikke vil føre frem. For mindre alvorlige forhold kan lagmannsretten nekte å gi samtykke til å behandle anken. I 2023 ble ca. 31% av straffesakene fremmet til ankeforhandling, mens ca. 9% av sakene ble avgjort ved dom allerede under skriftlig ankeprøving. Vi kan også nekte å fremme en anke over sivil dom dersom det er klar sannsynlighetsovervekt for at anken ikke vil føre frem eller dersom ankesummen er under 250 000 kroner. I 2023 ble dette resultatet i til sammen 21% av sakene.

At sivile saker avgjøres etter rettsmekling i stedet for ved dom, er et satsingsområde for domstolene. Partene kan spare store kostnader ved å delta i mekling og inngå forlik, samtidig som de får en løsning på saken som de har kontroll på og kan leve med. I 2023 gjennomførte lagmannsretten 15 rettsmeklinger. Det ble inngått forlik i 8 av disse sakene.

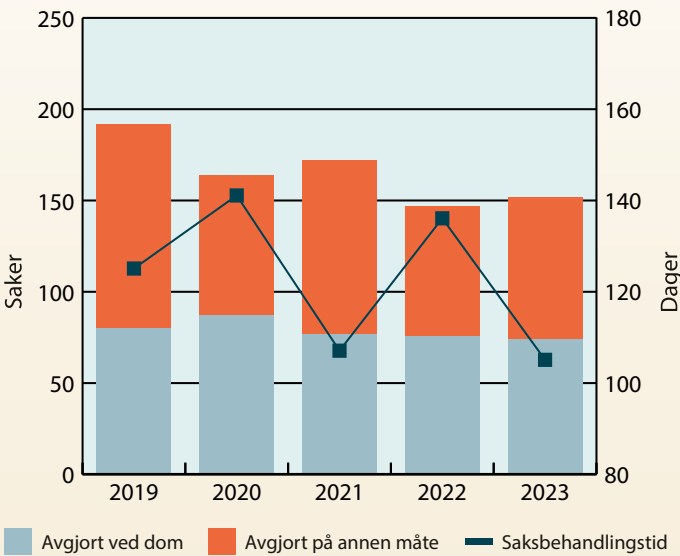
Antall avgjorte anker over straffedom og sivil dom kommer frem av diagrammene nedenfor. I tillegg avgjorde lagmannsretten to overskjønn, tre anker over jordskifteavgjørelser og seks anker over Trygderettens avgjørelse. De sivile sakene som ikke ender med dom, blir avgjort på annen måte. Dette kan være at anken nektes fremmet fordi lagmannsretten mener den ikke vil føre frem, at det ikke gis samtykke til behandling av saken fordi tvistesummen er under 250 000 kroner, fordi anken trekkes eller fordi saken ender med forlik. Innkost og avgjørelse av anker over kjennelser og beslutninger i sivile saker i 2023 var som normalt. For straffesakene var det en betydelig økning. Anker over kjennelser og beslutninger avgjøres etter skriftlig behandling av tre lagdommere. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid var 34 dager for de sivile sakene og 7 dager for straffesakene.

I 2023 ble det holdt til sammen 177 ankeforhandlinger. I 31 av disse ble det brukt til sammen 47 tolker. Det ble tolket på 16 ulike språk. Samisk, engelsk og arabisk ble brukt i flest saker.

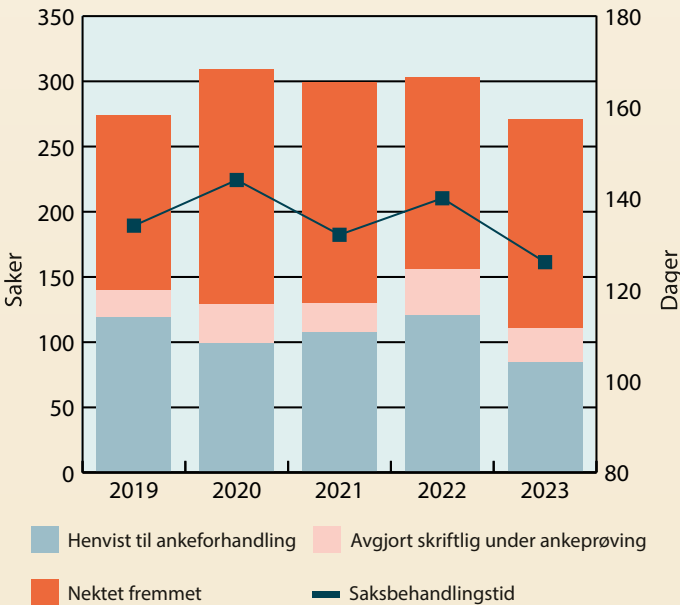
Steder for ankeforhandling – 177 saker

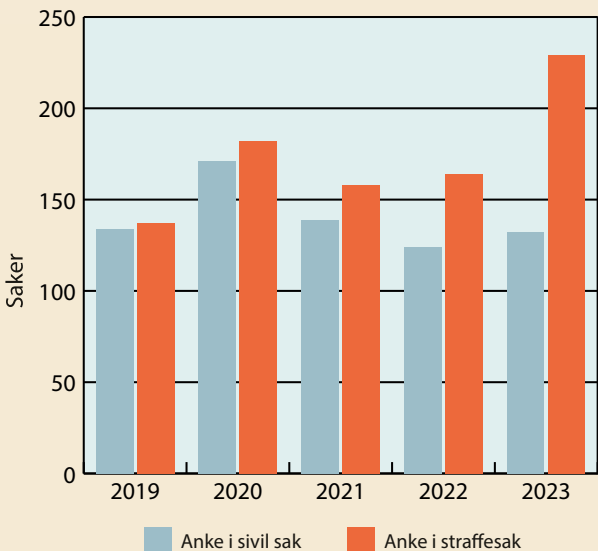
Anke over sivil dom – avgjorte saker

Anke over straffedom – avgjorte saker

Anke over kjennelse/beslutning – avgjorte saker

Første sak i ny rettsal i Bodø

Foto: Bjørnar Eirik Stokkan

Utvalgte saker

LH-2023-6552 (dom avsagt 2. februar 2023)

En russisk statsborger var tiltalt for brudd på sanksjonsloven § 4, jf. § 2, jf. forskrift om restriktive tiltak vedrørende handlinger som undergraver eller truer Ukrainas territoriale integritet, suverenitet, uavhengighet og stabilitet § 22, jf. § 19, for å ha flydd med drone på Svalbard. Spørsmålet for lagmannsretten var om små droner brukt til fritidsformål var omfattet av forbudet i sanksjonsforskriften § 19. Lagmannsretten mente at spørsmålet måtte løses på bakgrunn av hva som rammes av EU's rådsforordning 833/2014 punkt 3d, som gjennom sanksjonsloven § 2 også er gjort til norsk rett. Lagmannsretten kom, som tingretten, til at forbudet var begrenset til ferdseil med registreringspliktige luftfartøyer og at forordningen mest sannsynlig ikke omfatter bruk av uregistrerte droner til fritidsformål. Påtalemyndighetens anke ble derfor forkastet og tiltalte frifunnet. Påtalemyndigheten anket til Høyesterett over lagmannsrettens lovanvendelse. Etter ankeforhandling kom Høyesterett, med tre mot to stemmer, til at slik droneflyvning denne saken gjaldt, er omfattet av EU-lovgivningen og dermed også sanksjonsforskriften § 19. Lagmannsrettens og tingrettens dom med ankeforhandling ble derfor opphevet av Høyesterett. Sakens videre behandling starter i tingretten i januar 2024.

LH-2022-132150 (dom avsagt 24. mars 2023)

En ansatt i Fellesorganisasjonen, som hadde arbeidet på hjemmekontor om morgenen, ble skadet på vei til bilen da hun skulle kjøre til jobb. Spørsmålet var om det skulle anses som hun var på reise mellom to arbeidssteder, slik at yrkesskadedekningen var aktivert på skadetidspunktet. Lagmannsrettens flertall på to dommere la til grunn at det skal foretas en «der og da»-vurdering av om arbeidet på hjemmekontor var nødvendig på skadedagen. Etter en konkret vurdering kom flertallet til at arbeidet hjemmefra ikke var nødvendig den aktuelle morgenen. Konklusjonen ble da at hun ikke hadde yrkesskadedekning på skadetidspunktet. Mindretallet la til grunn at nødvendighetsvurderingen måtte knyttes mer generelt til stillingens art. Videre kom mindretallet til at arbeid på hjemmekontor generelt var nødvendig i hennes stilling, og at det da ikke skulle foretas en «der og da»-vurdering om det var nødvendig for henne å jobbe hjemmefra på skadedagen. Anke til Høyesterett ble ikke tillatt fremmet.

LH-2022-138841 (dom avsagt 31. mars 2023)

I desember 2020 tok et flertall på Stortinget stilling til den fremtidige domstolstrukturen i Norge. Antall tingretter skulle reduseres fra 60 til 23, mens antall jordskifteretter skulle reduseres fra 34 til 19. Saken gjaldt spørsmål om endringer i embetene til to domstolledere, som etter omorganiseringen ikke lenger var ledere, var i strid med Grunnloven § 22 andre ledd om forflytningsforbud. Domstollederne krevde å beholde alle rettigheter/goder som fulgte av deres embeter, som tittel, lønn og pensjon, samt at de skulle gis samme lønnsutvikling som om embetene ikke hadde blitt nedlagt. I tillegg mente de at de ikke kunne pålegges nytt embete som henholdsvis tingrettsdommer og jordskiftedommer. Lagmannsretten kom til at det ikke var tvilsomt at deres embeter besto, men med endrede oppgaver. Endringene var ikke av en slik karakter at det medførte bortfall av embetene, og det var ikke tale om å pålegge dem «nye embeter». Samlet sett fant lagmannsretten det klart at endringene som fulgte av tilleggsavtalene til de to domstollederne ikke innebar en forflytning etter Grunnloven § 22 andre ledd. Deres anke over lagmannsrettens dom skal behandles i Høyesterett i januar 2024.

LH-2023-66046 (dom avsagt 24. august 2023)

En kranfører på et fiskemottak i Finnmark ble dømt til en bot på 12 000 kroner, for ved utilbørlig adferd å ha forulempet to kvinnelige fiskeriinspektører som utførte kontroll på mottaket. Han fremsatte ytringer om at fiskeinspektørene skapte forstyrrelser ved sin tilstedeværelse, at de kunne bidra til bedre fiskelykke ved å ha seksuell omgang med mannskapet, og bød dem opp til dans for «å lære noe». Lagmannsretten kom etter en konkret vurdering av omstendighetene, til at ytringene var nedlatende, reduserende, sjikanerende og grovt krenkende. Uttalelsene var fremsatt uten foranledning, og inspektørene, som begge var nordnorske, hadde ikke på noen måte oppmuntret til eller deltatt i «spøken». Tvert imot opplevde inspektørene disse uttalelsene som kvinnekrenkende, at det utelukkende var på grunn av deres kjønn at uttalelsene kom og at de ble fremsatt for å redusere dem til kjønnsobjekter. Ytringene lå utenfor det straffrie rommet for smakløse ytringer, var ikke unnskyldelig nordnorsk sjargong og heller ikke vernet av ytringsfriheten. Anke til Høyesterett over lovanvendelsen førte ikke fram, jf. HR-2023-2392-A.

LH-2023-86243 (dom avsagt 18. oktober 2023)

Et foreldrepar var tiltalt for grov mishandling i nære relasjoner, jf. straffeloven § 283 jf. § 282, eller medvirkning til dette overfor sønnen, fra han var nyfødt til han var ca. fire måneder gammel. Barnet ble innlagt på sykehus med ribbensbrudd, blødninger under den harde hjernebinnen og øyebunnsblødninger etter å ha fått krampeanfall to dager på rad. På sykehuset fattet man mistanke om at skadene var påført barnet, og kontaktet politiet. Begge foreldrene ble frifunnet i tingretten fordi retten ikke kunne utelukke at skadene på barnet skyldtes medisinske forhold. Påtalemyndigheten anket saken til lagmannsretten, som behandlet den over fire uker. Lagmannsretten mente at det var utelukket at skadene på barnet skyldtes sykdom eller lignende, og la til grunn at de var påført barnet av noen andre. Faren ble domfelt for vold mot sønnen, mens moren ble frifunnet for passiv medvirkning, fordi lagmannsretten ikke fant det bevist at hun hadde visst om fars voldsbruk. Straffen ble satt til fengsel i ett år og ni måneder. Han ble videre dømt til å betale oppreisning til sønnen med 170 000 kroner. Farens anke til Høyesterett ble nektet fremmet.

Befaring i Nuvsvåg i Loppa kommune

Foto: Elisabeth Ranum

LH-2023-86335 (dom avsagt 3. november 2023)

Saken gjaldt krav fra grunneier om flytting av flytebrygge beliggende utenfor eiendommens strandlinje i Nuvsvåg i Loppa kommune. Flytebryggen var fortøyd i kaianlegget på naboeiendommen og benyttet av fiskere. Spørsmålet for lagmannsretten var om flytebrygga krenket grunneiers eiendomsrett til sjøgrunnen, eventuelt om strandretten var krenket. Lagmannsretten kom til at det ikke var marbakke på stedet og trakk eiendomsgrensen mot sjø ved 2 meters dyp, målt ved middel lav vannstand. Flytebrygga lå utenfor og krenket ikke eiendomsretten. Grunneiers tilflottsrett - rett til å komme til og fra strandeieendommen med båt - var heller ikke krenket. Lagmannsrettens flertall mente imidlertid at grunneiers utbyggingsrett, rett til å anlegge kai og flytebrygge ut i sjø utenfor egen eiendom, var krenket. Det innebar at den delen av flytebrygga som kom i konflikt med grunneiers sektorgrense ut i sjø må fjernes. Mindretallet mente at grunneiers rett til utnyttelse utenfor egen eiendom var begrenset gjennom den historiske bruken av området og havnevesenets plan som ga fiskere rett til oppankring av båter i området. Anke til Høyesterett ble nektet fremmet.

LH-2023-78998 (dom avsagt 18. desember 2023)

Tiltalte ble dømt til fengsel i 75 dager for blant annet trusler og vold mot sin tidligere ektefelle. Han ble også dømt til kontaktforbud i fem år og oppholdsforbud med elektronisk kontroll i tre år (omvendt voldsalarm) i en geografisk sone rundt den tidligere ektefellens bosted, jf. straffeloven § 57 femte ledd. I den konkrete vurderingen av om omvendt voldsalarm skulle pålegges, la lagmannsretten vekt

på at tiltalte var dømt flere ganger for krenkelser overfor sin ektefelle og at det forelå en nærliggende og reell risiko for at tiltalte på nytt ville begå straffbare handlinger overfor fornærmede uten en slik ordning. I vurderingen ble det også lagt vekt på at fornærmede og de minste barna hadde bodd på krisesenter i en lang periode, og at oppholdsforbud og omvendt voldsalarm fremstod som nødvendig for at de skulle kunne leve et normalt liv i samfunnet.

Samiske saker

Hålogaland lagmannsrett behandler jevnlig saker hvor innslaget av samisk språk, kultur og samfunnsliv aktualiseres. Lagmannsretten er en del av forvaltningsområdet for samisk språk, og vårt lagdømme dekker både det nordsamiske, lulesamiske og deler av det sørsamiske språkområdet. Størstedelen av det tradisjonelle samiske reinbeiteområdet ligger innenfor Hålogaland lagdømme. I tillegg bruker svenske reindriftsutøvere deler av indre Troms som sommerbeiteområde. Lagmannsretten tar på alvor vår grunnlov-festede forpliktelse til å ivareta samisk språk, kultur og samfunnsliv i alle saker som berører samiske interesser, uavhengig av hvor i lagdømmet ankeforhandlingen holdes. Vi har dommere med særlig kompetanse innenfor samerett og samisk språk og kultur, og flere av våre dommere har hatt samerett som fordypningsfag i studiepermisjonen sin. To av våre dommere, Nils Asbjørn Engstad og Susann Funderud Skogvang, har vært aktive medlemmer av Samisk forum for domstolene siden forumet ble opprettet i 2015, og har bidratt til å utvikle en veileder for håndteringen av samiske saker i norske domstoler. Engstad holdt også innlegg på en konferanse på Røros i april 2023. Konferansen var arrangert av Samisk forum, og var innrettet mot sørsamiske forhold. Engstad har også vært leder for Utmarksdomstolen for Finnmark. Lagdommer Jussi Pedersen ved vår lagmannsrett overtok som leder av Utmarksdomstolen med virkning fra 1. januar 2024.

Kompetanse i de særlige rettsspørsmål som reiser seg i samiske saker er svært viktig for å ivareta samenes rettssikkerhet. Det gjelder ikke bare for å opplyse saken tilstrekkelig gjennom bruk av kompetente tolketjenester. Forståelse for de kulturelle og sedvane-rettslige sidene ved den samiske folkegruppes levesett er også av betydning for å løse de særlige materielle og prosessuelle spørsmål som bringes inn for domstolene. Særlig reindriften som næring er svært spesialisert, og forståelse både for den interne organiseringen og næringens særpreg er av betydning for anvendelsen av retten. Hålogaland lagmannsrett behandler tilnærmet årlig en eller flere saker som har tilknytning til reindriften.

En av reindriftssakene lagmannsretten behandlet i 2023 gjaldt tvist om beiterettigheter mellom to nabosiidaer i Finnmark. Et spesielt forhold ved den saken er at lagmannsretten blant annet la vekt på en joik fra 1950-tallet som bevis. En annen sak gjaldt ekspropriasjonsskjønn etter bygging av en trafostasjon i en flyttlei for rein i Sørfold kommune i Nordland. Et spesielt forhold ved den saken er at det aktuelle reinbeitedistriktet er den siste pitesamiske gruppen som driver med reindrift i Norge, og at det pitesamiske språket er utrydningstruet. Reindriftsutøverne i Duokta snakker ikke lenger dette språket, men de bruker fortsatt pitesamiske betegnelser på fenomener i naturen og i reindriften. Lagmannsretten behandler også saker hvor innslaget av samisk språk, kultur og samfunnsliv aktualiseres i straffesak. I en sak ble to menn domfelt for å ha skutt en totalfredet andefugl fra en motorbåt på en elv i Kautokeino. Mennene ble idømt henholdsvis fengsel i 45 dager som fellesstraff med en tidligere dom på 14 dagers betinget fengsel, og fengsel i 30 dager. Et sammendrag av sakene gjengis nedenfor.

LH-2022-121372 (dom avsagt 23. februar 2023)

Saken gjaldt tvist om rett til vinterbeite til et nærmere avgrenset område, på ca. 58 kvadratkilometer, sørøst for Láhpoluoppal i reinbeitedistrikt 30C Nuorttabealli – østre sone. Ankende part, en siida tilhørende reinbeitedistrikt 26, med vinterbeiter i Náhpolvuopmi i reinbeitedistrikt 30B – midtre sone, fikk ikke medhold i sin påstand om at de har fortrinnsrett til reinbeite i området Áttámaras, som ligger i østre sone. Lagmannsretten kom til at siidaens bruk av området var i strid med andre siidaers rettigheter, og at de ikke har ervervet beiterettigheter i området etter reglene om hevd eller alders tids bruk, da vilkåret om aktsom god tro ikke var oppfylt.

LH-2023-43905 (dom avsagt 23. juni 2023)

To menn var tiltalt for jakt uten hjemmel i lov og jakt fra motorbåt innen to kilometer fra land, ved å ha jaktet og skutt en andefugl. Den ene var i tillegg tiltalt for krenking av rettsavgjørelse, da han allerede var fradømt jaktrett. Tingretten hadde frifunnet de tiltalte for alle tiltaleposter, da de ikke fant det bevist at det var de tiltalte som var observert i motorbåten. Lagmannsretten fant det bevist at det var de to tiltalte som var i motorbåten, og videre at andefuglen de felte var en totalfredet sjøorre. Dommen ble anket og nektet fremmet for Høyesterett. Høyesteretts ankeutvalg bemerket blant annet at utvalget hadde vanskelig for å se at det skal være i strid med samisk sedvane å håndheve forbud mot jakt på en sårbar andebestand.

LH-2022-141545 (kjennelse avsagt 29. juni 2023)

Saken gjaldt ekspropriasjonsskjønn etter bygging av en trafostasjon i en flyttlei for rein. Lagmannsretten nektet å fremme skjønnnet med den begrunnelse at vedtakene som lå til grunn for ekspropriasjonen var ugyldige. Det forelå brudd på utredningsplikten og feil i fakta-grunnlaget. Sentralt i saken var at endring i de opprinnelige planene for plasseringen av trafostasjonen medførte en betydelig innsnevring av flyttleien, som ikke ble tatt i betraktning da endringskonsesjon og ekspropriasjonstillatelse ble gitt.

Kompetansearbeid

Kvaliteten på lagmannsrettens arbeid er avhengig av felles innsats fra dyktige ansatte. Dommere fra lagmannsretten har i 2023 blant annet deltatt i internasjonalt dommerarbeid, lovutvalg, Samisk Forum, styret i Norges institusjon for menneskerettigheter (NIM),

Kontrollkommisjonen for UNN, som mekler hos Riksmekleren og som forelesere og deltakere på ulike kurs og seminarer. To av dommerne har deltatt i omfattende kompetanseløp for rettsmekling, og en av våre lagdommere er også leder av Utmarksdomstolen for Finnmark. Faglige aktiviteter utenfor lagmannsretten tilfører verdifull kompetanse til vårt daglige arbeid med sakene.

Hvert fjerde år har dommerne en måned studiepermisjon. I 2023 avvirket tre av våre dommere studiepermisjon. Studiepermisjonen benyttes dels til kompetanseheving for den enkelte og dels til produksjon av artikler mv. som kommer alle domstolene til nytte. Saksbehandlere og utreder deltar på ulike fagkurs og samlinger. Det er viktig å ha kontinuerlig opplæring og oppdatering. Tilbudet av digitale kompetansetiltak er betydelig, og vi er alle blitt flinkere til å utnytte disse for faglig påfyll, uten at det påløper kostnader eller fravær fra arbeidsplassen. Kompetansebygging tilpasset den digitale utviklingen i domstolene er særlig viktig, og mye av dette skjer også digitalt. Lagmannsretten har egen ikt-rådgiver med ansvar for digitale verktøy. Opplæring og bistand til saksbehandlere og dommere, samt veiledning og tilrettelegging for aktører og publikum, gjennomføres i hovedsak lokalt.

En gang i måneden er det felles møte for alle dommerne i lagmannsretten. Her diskuteres dagsaktuelle problemstillinger og innimellom holder noen et lengre innlegg om et aktuelt faglige tema, med påfølgende diskusjon. Fra januar 2024 starter vi også med felles faglunsjer. Lagmannsretten har i 2023 opprettet en egen faggruppe for barnesaker, hovedsakelig relevant for foreldretvister, barnevernssaker og straffesaker med tiltalt under 18 år. Gruppen består av to erfarne dommere, og skal bidra til faglig oppdatering og kompetansedeling i lagmannsretten.

Hvert år arrangerer lagmannsretten en studiereise eller et internseminar hvor alle ansatte er med. Høsten 2023 gjennomførte vi en to-dagers studietur til Oslo, med besøk i Stortinget og i Høyesterett, og hos Norges institusjon for menneskerettigheter og Sivilombudet. Vi hadde et meget godt faglig og sosialt utbytte av studieturen. Vi gjennomførte også en egen sikkerhetsdag for alle ansatte, med eksterne foredragsholdere fra blant annet Statsforvalteren i Troms og Finnmark og Domstoladministrasjonen. Temaer var samfunnsikkerhet og beredskap, informasjonssikkerhet, intern sikkerhet på Tinghuset i Tromsø og sikkerhet og personvern på sosiale medier.

Lagmannsretten på besøk i Stortinget

Foto: Monica Hansen Nylund